

**Oprichnina, Third Section,
Okhrana and Cheka**

(In Armenian)

By
Edic Bagdasarian

Armenian Research Center

ISBN: 978-1-990573-42-2

www.Edic-Baghdasarian.com

Toronto 2024 Canada

Էդիկ Բաղդասարյան

**Օպրիչնինա
Երրորդ Վարչություն,
Օխրանա և Չեկա**

Իվան Ահեղ

Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն

Օպրիչնինա, Երրորդ Վարչություն, Օխրանա և Չեկա

**Աշխատասիրեց
Էդիկ Բաղդասարյանը**

Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն

ISBN: 978-1-990573-42-2

www.Edic-Baghdasarian.com

Տորոնտո – 2024 - Կանադա

Բովանդակություն

Առաջաբան.....	5
Նարածություն	7
Օպրիչնիկա և Օպրիչիկներ.....	32
Երրորդ Վարչության	41
Օխրանա	49
Չեկա	65
Գրականություն	83
Վերջ	85

Առաջարան

Խորհրդային Միության ամենահայտնի կողմերից մեկը նրա գաղտնի ոստիկանության մշակույթն էր, որը մի շարք պետական անվտանգության մարմինների միջոցով իրականացնում էր զանգվածային ձերբակալություններ, տեղահանումներ և մահապատիժներ։ Սոցիալիստական պետության փլուզումից և խորհրդային արխիվների բացումից հետո պատմական հանրությունը միայն սկսել է հասկանալ Չեկայի և նրա իրավահաջորդների՝ OGPU-ի, NKVD-ի և KGB-ի ձեռքով կատարված հանցագործությունների ողջ ծավալը։ Այդուհանդերձ, այս բռնաճնշումների սկզբնավորումից հետո, պատմական ապացույցները ցույց են տալիս, որ կայսերական Ռուսաստանը սկզբում մշակել է գաղտնի ոստիկանության այս մշակույթը և ներմուծել ոստիկանական բազմաթիվ մեթոդներ, որոնք հետագայում կիրառում և կատարելագործում են բոլշևիկները։ 20-րդ դարի սկզբին Օխրանան՝ ցարական գաղտնի ոստիկանությունը, վերածվեց բարձր արդյունավետ քաղաքական ոստիկանության, որը, մեծ հաշվով, բավականին հաջողակ էր ներթափանցել ընդհատակյա հեղափոխական կազմակերպություններ, ներառյալ Լենինի բոլշևիկյան կուսակցությունը։ Կայսերական քաղաքական ոստիկանությունը մշակեց մի նոր արհեստ, որը ազդեց հետագա խորհրդային ապարատների վրա՝ կրիպտո-

վերլուծության, ազդանշանների հետախուզության, արտաքին հսկողության և գործակալ սադրիչների վրա: Թեև հայտնի ռուս պատմաբանները հարգանքի տուրք են մատուցել այս ազդեցությանը և իրենց աշխատություններում ներառել ավելի լայն պատմական ենթատեքստ, ընդհանուր պատմագրությունը մնում է թեմայի շուրջ: Այստեղ փորձ է կատարվում լրացնել այս նշանակալի բացը՝ ուսումնասիրելով ցարական Օխրանայի և ցարական Օխրանայի միջև հիմնական շարունակականությունները: